

## SLOUPEK PÁTKU

Text: Cyril Höschl

Příště:  
Nora Grundová  
Tomáš Belko  
Karel Oliva  
Olga Somerová



# ČEHO JSME SI NEVŠIMLI

**L**idstvo nikdy nebylo se stavem svých věcí spokojeno. Každý to na sobě cítí. Ke společenskému pohybu dochází tehdy, když nadkritické množství jedinců sdílí k nespokojenosti stejný důvod. To je podmínka nutná, nikoli však dostačující. Důležité je zdůraznit, že subjektivní nespokojenost není přímo úměrná objektivním důvodům k ní. Proto ke vzpourám Eskymáků nevede mráz a Afričani nedemonstrují proti vedru.

Mnozí myslitelé dnes jaksi cítí, že se světem celkově se navzdory dlouhému období bez světových konfliktů, smrtících epidemií a hladomorů něco děje. Většina obyvatel přitom žije v celkem slušných a demokratických systémech a má co jíst. Evropa a Amerika jsou doslova rozmazlené, žijí v relativním nadbytku, mají různé sociální jistoty a technické vymoženosti k usnadnění života a jeho oproštění od těžké fyzické práce. Jedním z důvodů tohoto paradoxu by mohlo být to, že hodnototvorné síly zvětrávají. Společnost je do značné míry sekulární a ideologie se (zatím, naštěstí) rozmělnily do ztracena.

Lidé většinou nemají už ani to, čemu se někdy říká vize. To, že výběr politických představitelů ve volbách je prachmizerný, není náhoda. Absence idejí a Boha nic vhodně nenahradilo. Jsou ale oblasti, kde je tomu jinak. V islámském světě je Alláh brán vskutku vážně. Podobně jsou silnými hybateli autoritativní vládcí, kteří s pomocí obrazu vnějšího nepřítele rovněž dosahují značných úspěchů.

V Evropě jsme si zatím pořádně nevšimli, že něco, proti čemu by se jednou mohl vzedmout nadkritický odpor, se sem přece jenom vplíží-

lo. Začalo to vědecko-technickou revolucí v 19. století. Ta mechanizací těžké práce a dopravou uvolnila do té doby nepředstavitelné množství lidských zdrojů. Jak se zvyšovala prosperita, a to i v zemědělství, problém ani tak nebyl, jak tuto dramaticky narůstající vrstvu uživit (ve vyspělých zemích pár farmářských rodin uživil půl zeměkoule), ale jak ji zabavit. Jednotlivci jsou sice v zásadě líní, ale něco přece jen dělat chtějí, protože málokomu se nepříčí pocit zbytečnosti. Nejde o tužení svalů, jde o důležitost, a té se bez práce nedostává. Tak se během dvacátého století rozvinula široká vrstva byrokratů a úředníků, kteří jsou vlastně prapůvodně armádou nezaměstnaných, vyprodukovaných vědecko-technickou revolucí, ale zásluhou rozhodovacích pravomocí posléze stále více obdařených pocitem vlastní důležitosti.

Tento vývoj, nota bene drasticky přerušovaný dvěma světovými válkami, celkem logicky řešil vývojové změny 20. století. Dokázal absorbovat většinu negativních jevů kolektivní nezodpovědnosti a socializace, přispěl k řešení nezaměstnanosti, virtuální činnost zabavila většinu těch, kdo by jinak v nudě dělali neplechu, a ústup zbožnosti, ztráta patosu a absence idejí byly zamaskovány slušným životem.

Tato éra, zdá se, končí a stojíme na prahu nové. Ukazuje se, a příkladem toho může být současná česká společnost, že rozměry byrokracie a její negativní a často i destruktivní působení začínají významně převyšovat její regulační účinek a že právě toto může jednou být oním sjednotitelem, Zeitgeberem lidového odporu. <<

## OBSAH

6 Rozhovor  
VÁCLAV MORAVEC  
Alena Plavcová

12 Téma  
BAFUŇÁŘI, ÚPLATKY  
A HORKO NA HŘÍŠTI  
Josef Káňanský

18 Fokus  
PŘEPNI TO NA INTERNET  
Šimon Šafránek

20 Osud  
MANN Z PROSEČE  
Magdalena Sodomková

26 Rozhovor  
VLADIVOJNWA LA CHIA  
Martina Kopecká

32 Komerční příloha  
JAK NA KRÁSU  
Ludmila Hamplová

50 Křížovka

## PÁTEK, TÝDENNÍ PŘÍLOHA LN

Šéfredaktor: István Léko.  
Ředitel redakce: Veselín Vačkov  
Vedoucí magazínu: Vladan Šír  
Artdirector: Petr Puch  
Redakce: Nora Grundová, Alena Plavcová, Magdalena Sodomková  
Jazyková redakce: Petra Klimešová  
Kontakt na redaktery:  
jmeno.prijmeni@lidovky.cz  
Adresa: AMC, Karla Engliše 519/11,  
150 00, Praha 5. Tel.: 225 067 111.

[www.lidovky.cz](http://www.lidovky.cz)

Předplatné: 225 555 533. Tiskne:  
Severotisk, spol. s r. o.  
Magazín je prodejní jen  
s deníkem Lidové noviny.